

Een beginnende ondernemer doet er goed aan snel te groeien want een uitstel van groei lijkt te leiden tot minder grote groei in personeelsomvang en of omzet. Het opleidingsniveau, de ervaring met de branche en een hoge leeftijd spelen geen rol van betekenis voor het ondernemerssucces. De hoeveelheid tijd voor reflectie en marktoriëntatie zijn belangrijker bronnen voor leerprocessen en de ondernemersgeest. Met deze kenmerken kan de ondernemer inzicht krijgen in de vraagfactoren en in de concurrenten op de markt en kan hij de ontwikkelingen op de markt kritisch volgen en leren van eigen handelingen. Beide zijn gemakkelijker beïnvloedbaar aangezien het procesgerelateerde persoonlijkheidsvariabelen zijn. De structuurgerelateerde persoonlijkheidskenmerk "durf" blijkt ook bij te dragen aan het ondernemerssucces maar is minder aan te sturen. Lef hebben is overigens wel van belang voor het nemen van risico's en bijvoorbeeld voor het doen van investeringen.

Nandram, S. en K. Samsom (2000) Persoonlijkheid en ondernemerssucces. ESB, 85(4271), 717-719.

Ze zijn er nog wel, meneer Dreesmann, die middenstanders wier mentaliteit u zo gispde in de geruchtmakende rede op de Middenstandsdag van de Voorjaarsbeurs 1967. Het kan inderdaad anno 1967 nog voorkomen dat een slager of kruidenier de naïeve mening is toegedaan dat de keuken van het gemeentelijk ziekenhuis de klandizie behoort te gunnen aan de plaatselijke middenstand en niet aan het grootwinkelbedrijf uit een andere stad "omdat het een paar centen goedkoper levert". En ook de Consumentenbond zal u zeker een staalkaart van dergelijke, weinig rationele argumenten kunnen overleggen, gedestilleerd uit een jarenlange stroom van boze brieven uit middenstandskringen. Toch menen wij dat ze uitsterven, deze middenstanders; ze zullen trouwens wel moeten. Dat het inderdaad anders kan valt te lezen in een door de N.M.B. uitgegeven geschrift, waarin behalve voor de horecabedrijven en de vervoersector ook voor de detailhandel wordt nagegaan welke betekenis zij heeft voor het toerisme. Het verhaal bijvoorbeeld van die winkelier

op de Veluwe die vakantiegangers gasfornuizen en pannen wist te verkopen en gezamenlijke initiatieven als het organiseren van "streekmarkten" in toeristencentra. Zij weten te profiteren van de kansen die recreatie en toerisme bieden.

Ruiter, P.A. de (1967) Middenstand en toerisme. ESB, 52(2600), 693.

Het overgrote deel van de Nederlandse industrie is gegroeid uit kleine eenmanszaken: de ondernemer-eigenaar stak zijn gehele hebben en houden in zijn bedrijf en liep met zijn familie alle goede en slechte risico's. Hij kon al zijn initiatief, fantasie en werkkraft daarin ontplooiën, had alles daarin te vertellen. Dit lag geheel in het individualistische karakter van ons volk en de ondernemer was daarbij baas in eigen huis.

De industrie heeft daar wel bij gevaren: hoewel verscheidene ondernemers het hoofd niet boven water hebben kunnen houden, zijn er vele, die hun bedrijven tot grote bloei hebben kunnen brengen. Kwam de stichter van het bedrijf te overlijden, dan namen zoons, schoonzonen of neven zijn plaats over. Zij hadden een jarenlange ervaring in het bedrijf opgedaan en begonnen gewoonlijk de naar hun oordeel te conservatieve bedrijfsvoering in een meer moderne te wijzigen, bijv. door omzetting in een naamloze vennootschap met klein aandelenkapitaal. Het familie karakter bleef echter gewaarborgd; ook zij waren baas in eigen huis.

Schlingemann, J.G. (1948) Baas in eigen huis. ESB, 33(1610), 207-208.

Nu wordt onzerzijds gaarne erkend de grote betekenis van kapitaal en bedrijfsleiding in het productieproces. De ondernemer, die met zijn kapitaal een onderneming opzet, die fabrieken laat bouwen, die, doordat hij zich een grote mate van kennis van het bedrijf heeft vergaard, dit bedrijf zoo economisch mogelijk leidt, die handelsrelaties aanknoopt, hier en ginds en over een groot deel der wereld, die een afzetgebied voor zijn producten zoekt, verricht arbeid van groote betekenis, niet slechts voor het betreffende bedrijf, maar voor geheel het maatschappelijke leven.

Amelink, H. (1922) Medezeggenschap. ESB, 7(340), 594-596.

SINDS 1916